Vlaamse Regering

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

VLAAMS MINISTER VAN BRUSSEL, JEUGD EN MEDIA

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Vlaanderen helpt Oekraïne
Goedkeuring oprichting taskforce Noodopvang Oekraïne en plan van aanpak

Samenvatting

De Vlaamse Regering neemt n.a.v. de oorlog in Oekraïne haar verantwoordelijkheid als sterke en solidaire regio en richt een taskforce Noodopvang Oekraïne op. Deze taskforce neemt de beleidscoördinatie van de vluchtelingen-uitdaging in Vlaanderen op.

Deze nota bekrachtigt de oprichting en de werkwijze van de taskforce, zowel wat betreft de doelstelling, structuur en samenstelling van de taskforce. Dit impliceert tevens de activatie van het CCVO.

Daarnaast bevestigt de Vlaamse Regering beroep te willen doen op de slagkracht van de lokale besturen in deze crisis en biedt hen hiervoor ook ondersteuning.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

/

2. INHOUD

A. INLEIDING

Oekraïne wordt getroffen door een grootschalige militaire agressie en aanval op haar democratische waarden. Dat stelt Europa voor grote uitdagingen. De hele Europese Unie schaart zich intussen achter een voluntaristisch beleid dat zich uit op drie sporen:

1. Militaire en humanitaire steun voor Oekraïne;
2. Sancties voor Rusland en Wit-Rusland;
3. Een humane, tijdelijke opvang voor vluchtelingen.

Of het conflict de komende weken verder escaleert of eerder stabiliseert, zal bepalend zijn voor de vluchtelingenstroom die door het conflict op gang is gekomen. De Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen (UNHCR) houdt actuele cijfers bij over de vluchtelingenstromen n.a.v. het conflict in Oekraïne (zie: https://data2.unhcr.org/en/situations/ukraine). UNHCR geeft aan dat het cijfer kan oplopen tot 4 miljoen vluchtelingen. Andere bronnen spreken zelfs over rond de 5 miljoen potentiële vluchtelingen.

Ook in 2015 kende Europa een ongekende toestroom van asielzoekers, die op gang werd gebracht door een uitzonderlijk ernstige en wereldwijde humanitaire crisis. Ter informatie, in bijlage 1 de cijfers over de impact van de vluchtelingencrisis 2015 op Vlaanderen.

Om de Oekraïners tijdelijk een humane opvang te bieden heeft de EU de richtlijn 'tijdelijke bescherming' geactiveerd (meer info: https://info-ukraine.be/nl/newsroom/tijdelijke-bescherming). De richtlijn voorziet in minimumnormen voor het verlenen van **tijdelijke bescherming** in geval van massale toestroom van ontheemden op het grondgebied van de Europese Unie (voor meer info over de richtlijn, zie bijlage 2). Dit is een allereerste keer dat dit gebeurt en alle lidstaten zijn zoekende om deze richtlijn optimaal te kunnen toepassen. Belangrijk daarbij is dat Oekraïners via de richtlijn niet in een asielprocedure terechtkomen, maar meteen een volwaardig, tijdelijk verblijfsstatuut krijgen. De federale dienst Vreemdelingenzaken registreerde onder het statuut van 'tijdelijke bescherming' 3 067 Oekraïners (tot en met 9 maart). Wellicht is er een beduidend hoger aantal Oekraïners in ons land, doordat niet iedereen zich registreert. Bijlage 3 geeft een overzicht van de aanwezigheid en positie van Oekraïners in Vlaanderen en Brussel.

Op Belgisch niveau betekent dit dat de grootste uitdagingen bij de gemeenten en de deelstaten komen te liggen. Daar waar de federale overheid bevoegd is voor de registratie (Dienst Vreemdelingenzaken) en de dispatching naar de gemeenten (Fedasil), behoren de uitdagingen op het vlak van onder meer inburgering en integratie, wonen, onderwijs, werk en welzijn immers tot de bevoegdheden van de deelstaten.

Vlaanderen neemt n.a.v. de oorlog in Oekraïne haar verantwoordelijkheid als sterke en solidaire regio en hanteert een aantal leidende principes bij het uitwerken van de (nood)opvang:

- We behandelen mensen in gelijke omstandigheden op een gelijke manier.
- We waken er over dat er geen ongewenste verdringingseffecten optreden op het bestaande aanbod van de dienstverlening (zoals zorg, onderwijs, sociale huurwoningen). Zo voorkomen we dat er extra druk ontstaat op het huidige aanbod.
- Aan de toestroom van menskracht met de geschikte competenties (inzake bv. onderwijs, zorg, vertaaldiensten) doen we het aanbod om de (nood)opvang mee te helpen verzorgen.

B. OPRICHTING TASKFORCE NOODOPVANG OEKRAINE

De Vlaamse Regering richt een taskforce op die bestaat uit de leidende ambtenaren (of hun afgevaardigden) uit de relevante Vlaamse beleidsdomeinen. Deze taskforce coördineert de vluchtelingen-uitdaging en wordt voorgezeten door Jeroen Windey, administrateur-generaal van het Agentschap Binnenlands Bestuur.

1. De **opdracht** van de taskforce is onder meer:
   - het lokale aanbod aan huisvestingsmogelijkheden actueel en accuraat in kaart brengen en vergroten;
   - praktische afspraken maken met de federale overheid over de toewijzing van personen in functie van de lokale realiteit en draagkracht;
   - voor de Vlaamse bevoegdheden:
     - de beleidsdomeinen bijstaan om via flexibele kaders tijdelijke maatregelen uit te werken;
     - de specifieke maatregelen en daaraan gekoppelde behoeften in kaart brengen ter voorbereiding van discussie binnen de Vlaamse Regering;
     - een overzicht bijhouden van de genomen maatregelen;
   - relevante informatie verzamelen en ontsluiten voor de lokale besturen, de Vlaamse beleidssectoren en het federale niveau;
   - fungeren als uniek aanspreekpunt voor de Vlaamse overheid, de lokale besturen en het federale niveau.

2. De **samenstelling** van de taskforce is als volgt:
   - Jeroen Windey (administrateur-generaal Agentschap Binnenlands Bestuur, voorzitter);
   - Helmer Rooze (administrateur-generaal Agentschap Wonen, beleidsdomein Omgeving);
   - Patrick Poelmans (administrateur-generaal Agentschap voor Onderwijsdiensten, beleidsdomein Onderwijs);
   - Karine Moykens (secretaris-generaal Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, beleidsdomein WVG);
   - Wim Adriaens (Gedelegeerd bestuurder VDAB, beleidsdomein Werk en Sociale Economie);
   - Jo De Ro (Algemeen directeur Agentschap Integratie en Inburgering);
   - Julie Bynens (secretaris-generaal Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken, Beleidsdomein Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie);
   - Frank Geets (administrateur-generaal Het Facilitair Bedrijf);
   - Koen Algoed (secretaris-generaal Departement Financiën en Begroting, beleidsdomein FB);
   - Peter Rabaey (administrateur-generaal Agentschap Overheidspersoneel, Crisiscentrum Vlaamse overheid (CCVO)).

De samenstelling van de taskforce kan wijzigen in functie van wijzigende omstandigheden en prioriteiten.

3. Governance Taskforce

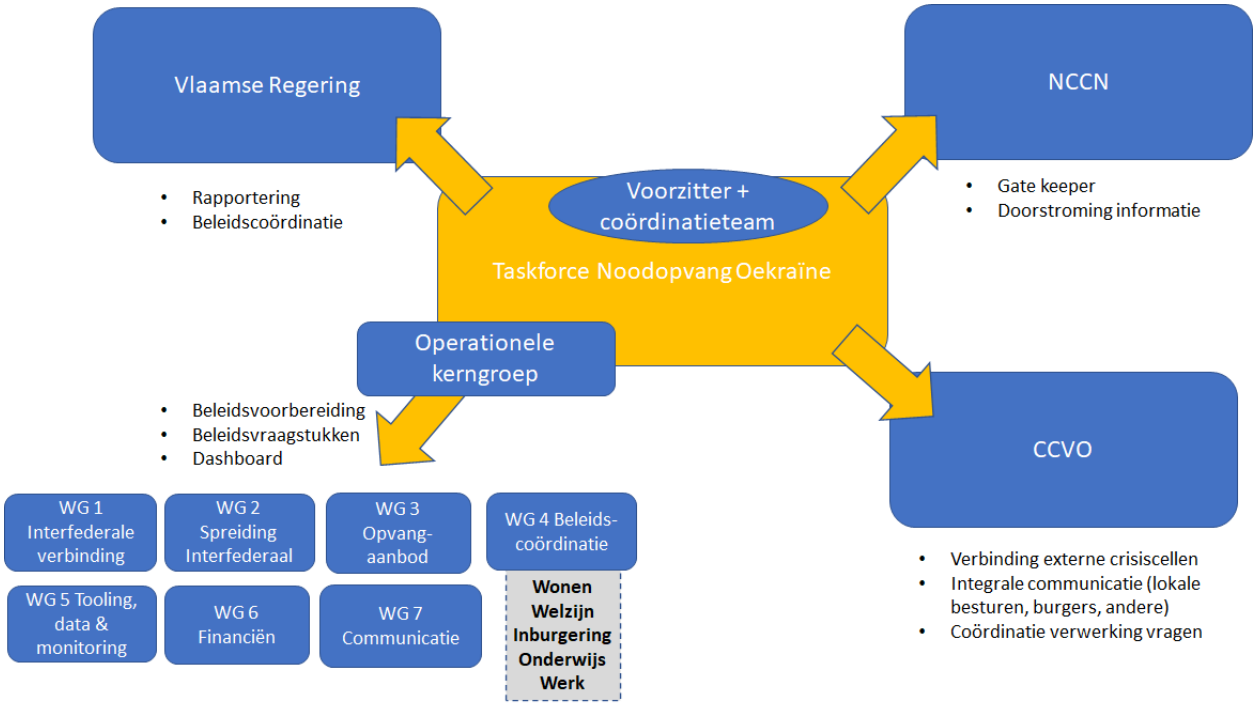

Vanuit deze governancestructuur worden de nodige verbindingen gemaakt met de belangrijkste stakeholders o.m. de VVSG, de lokale besturen en de gouverneurs.

4. De **opdrachten** van de Taskforce worden opgenomen in verschillende **werkgroepen** onder leiding van de **operationele kerngroep**:

- Opdracht
  - Voorbereiding van de vergaderingen van de taskforce
  - Opvolging van de afspraken van de werkgroepen
- Samenstelling
  - Jeroen Windey, voorzitter van de taskforce
  - Charlotte Van den Bossche, Agentschap Binnenlands Bestuur
  - Trekkers van de verschillende werkgroepen (zie hierna)

Hieronder worden voor elke werkgroep de opdracht, de trekker en prioritaire acties opgelijst. Voor verdere details over o.a. samenstelling en stakeholdermapping, zie bijlage 4.

Werkgroep 1: Interfederale verbinding

- Opdracht
  - Liaison vanuit de Vlaamse overheid naar het Nationaal Crisiscentrum en het federale niveau.
  - Zorgen voor vlotte informatiedoorstroming en afstemming vanuit het federale niveau naar de taskforce. Hiertoe is er een gerichte netwerkuitbouw om effectief en efficiënt te kunnen schakelen.
- Trekker
  - Katrien Vandeputte, crisismanager Coördinatie, CCVO
- Prioritaire acties

    - Toegang tot federale data
    - Afstemming over relevante realtime informatiedoorstroming vanuit het Nationaal Crisiscentrum (NCCN) of Fedasil en Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) naar regio's.

Werkgroep 2: Billijke spreiding en toewijzing van de vluchtelingen

- Opdracht
    - Zorgen voor de billijke toewijzing van de vluchtelingen over de gewesten (Vlaanderen engageert zich om 60% van de vluchtelingen op de vangen).
    - Praktische afspraken maken met de federale overheid in verband met de toewijzing van personen aan het Vlaamse opvangaanbod in functie van de lokale realiteit en draagkracht.
- Trekker
    - Jef Verlinden, Agentschap Justitie en Handhaving
- Prioritaire acties
    - Overzicht houden van meest recente instroomcijfers van Oekraïners (DVZ, Fedasil) op basis van een authentieke bron en hierover terug te koppelen aan de taskforce.
    - Inzicht verwerven in het actueel aanbod van opvangplaatsen bij lokale besturen.
    - Monitoring verdeling spreiding vluchtelingen tussen de regio's. Zorgen voor de billijke toewijzing van de vluchtelingen over de gewesten en hieraan de nodige acties voor te stellen indien hiervan wordt afgeweken (Vlaanderen engageert zich om 60% van de vluchtelingen op de vangen).
    - Monitoring van de matching van ontheemden aan lokale opvangplaatsen. Zicht te verwerven op wie er precies toekomt bij de lokale besturen (screening, sociale intakegegevens, etc). Hierbij dient de werkgroep ook rekening te houden met de verscheidenheid aan ontheemden en de gezinssamenstelling opdat een best mogelijke match met het Vlaamse opvangaanbod kan gemaakt worden.
    - Praktische afspraken maken met de federale overheid:
        - Zicht te verwerven in het gebruik en effect van de housingtool en het matchingsysteem van Fedasil. De werkgroep koppelt terug over de manier van matching federaal en waar nodig stuurt de werkgroep aan op een wijziging van het gebruik van de housingtool en het matchingsysteem Fedasil.
        - Praktische afspraken maken met de federale overheid in verband met de toewijzing van personen aan het Vlaamse aanbod in functie van de lokale realiteit en draagkracht.
        - Anticiperen op bepaalde scenario's die zich zullen voordoen in het werkveld en bij lokale besturen.
    - Bepalen van draagkracht lokale besturen. Het in kaart brengen van de draagkracht van lokale besturen op basis van welbepaalde criteria om alzo een billijke spreiding te bewerkstellingen.
    - Onderzoek verplichte spreiding van ontheemden: te onderzoeken of het juridisch mogelijk is een verplichte spreiding van ontheemden te installeren.

Werkgroep 3: Opvangaanbod

- Opdracht
    - Het lokale aanbod aan huisvestingsmogelijkheden actueel en accuraat in kaart brengen en vergroten in functie van de noden.
    - Daartoe in een gestructureerd samenwerkingsverband met de lokale besturen, het engagement aanspreken van particulieren, private en semi-publieke verenigingen, bedrijven en bovenlokale overheidsinstanties die bestaand patrimonium kunnen vrijmaken.
    - Maximaal ondersteunen van de lokale besturen om dit aanbod te ontsluiten.
- Trekker

    - Helmer Rooze, Wonen Vlaanderen
    - Pol Van Damme, Wonen Vlaanderen
- Prioritaire acties
    - Voorbereiding en uitrol van gefaseerde aanpak in functie van de te verwachten noden:

      Fase 1 (nu): faciliteren lokale opvang, opzetten governance en stakeholderbevraging
        - Zie initiatieven beleidsdomein Omgeving (incl. Wonen) om huidig aanbod te vergroten. Om dat aanbod te realiseren zal, in een gestructureerd samenwerkingsverband met o.a. de lokale besturen (VVSG) en de gouverneurs, een beroep worden gedaan op het engagement van private en semi-publieke verenigingen, bedrijven en bovenlokale overheidsinstanties die bestaand patrimonium kunnen vrijmaken.
        - Dit omvat onder meer een inventarisatie van het ruimer aanbod i.s.m. breed veld van stakeholders (wonen, toerisme, bedrijven, welzijn en zorg, sport en cultuur en kerkelijke instanties, registratie) in specifieke ICT-tool.
        - Verkenning mogelijkheden housingtool NCCN (in ontwikkeling) om lokaal aanbod te centraliseren.
        - Voorbereiding ICT-tool om:
            - een zicht te krijgen op het aanbod aan 'opvangmogelijkheden' (collectief)
            - de gemeenten toe te laten gemeentelijk aanbod te beheren en toe te wijzen aan betrokkenen (gemeenten als draaischijf in managen aanbod en toewijzing)
            - opvolging van het lokaal aanbod en de opvolging van de uitstroom naar reguliere huisvesting
            - te kunnen rapporteren ten behoeve van beleid en communicatie
        - Lancering website met uitgebreide FAQ voor burgers en stakeholders.
        - Ondersteuning en begeleiding gemeenten door helpdesk in de schoot van de Taskforce.

      Voorbereiding Fase 2: Opschalingsstrategie
        - Uitwerking plan voor de financiering en realisatie op korte termijn van grootschalige opvangcentra, regionaal gespreid (schaalgrootte afhankelijk van de grootte en absorptiecapaciteit van de regio).
        - Activeren samenwerkingsverbanden met alle relevante partners (lokale besturen, Fedasil, NCCN, Rode Kruis, event- en bouwsector, …).
        - Voorbereiding scenario gerichte opschaling op niveau van lokaal bestuur bij plaatselijk tekort ten gevolge van hoge concentraties vluchtelingen (vnl. stedelijk).

Werkgroep 4: Beleidscoördinatie

- Opdracht:
  Als multidisciplinaire werkgroep samengesteld uit de betrokken beleidsdomeinen:
    - De specifieke maatregelen binnen de Vlaamse beleidsdomeinen, net als de daaraan gekoppelde behoeften, in kaart brengen en reflecteren, met het oog op consistentie met andere beleidsmaatregelen en het ondersteunen van de besluitvorming van de Vlaamse Regering.
    - Relevante informatie vanuit de diverse beleidssectoren te verzamelen en deze te ontsluiten richting de lokale besturen, de Vlaamse beleidssectoren en het federale niveau.
    - Uitwerking scenario voor opschaling geïntegreerde Vlaamse begeleiding van opvang

- Trekker
    - Wim Vandenhaute, Agentschap Binnenlands Bestuur
- Prioritaire acties
    - Implementatie coördinatieproces specifieke maatregelen
        - De werkgroep, samengesteld uit vertegenwoordigers van de betrokken beleidsdomeinen, overlegt op continue basis over de stand van zaken van geplande en lopende beleidsinitiatieven in de verschillende beleidsdomeinen.
        - Tijdens het beleidsvoorbereidend proces wordt ambtelijk afgestemd over de transversale coherentie, budgettaire impact (link werkgroep financiën), monitoring, communicatie
        - Voor agendering VR levert de werkgroep een verslag af aan de taskforce en aan de entiteit die de maatregel(en) of actie(s) heeft voorgesteld
        - Na goedkeuring door de Vlaamse Regering, bezorgt de entiteit de beleidsmaatregelen aan de werkgroep beleidscoördinatie en aan de werkgroep communicatie met het oog op publicatie op de webstek en gecoördineerde communicatie naar de betrokken actoren
        - Uitwerking scenario voor opschaling geïntegreerde Vlaamse begeleiding van opvang (cf. infra)
    - We willen vanuit Vlaanderen de begeleiding van Oekraïense vluchtelingen zoveel mogelijk geïntegreerd aanpakken. Gezien het opvangmodel nog volop in ontwikkeling is, zal de uitwerking van een geïntegreerde Vlaamse benadering voor de begeleiding daarmee evolueren.
        - Een dringende uitdaging situeert zich alvast op het vlak van de nood aan tolken binnen de verschillende beleidsdomeinen. De taskforce onderneemt i.s.m. de betrokken diensten actie om het aanbod op te drijven en over de beleidsdomein heen af te stemmen.
        - In een scenario waar voornamelijk de lokale besturen aan zet zijn om opvang te organiseren, zal de daarbij horende begeleiding onder regie van de lokale besturen vallen. Vanuit Vlaanderen werken we momenteel diverse ondersteunende maatregelen uit m.b.t. WVG, onderwijs, werk en inburgering. In de werkgroep beleidscoördinatie worden deze maatregelen zoveel mogelijk op elkaar afgestemd en op een transparante manier ontsloten ten behoeve van de lokale besturen (cf supra).
        - In een scenario waar er sterk ingezet wordt op grootschalige collectieve opvang, zal moeten bekeken worden of een doorgedreven integrale benadering van begeleiding wordt uitgewerkt d.m.v. een draaiboek. In dit scenario moet een werkgroep 'integraal begeleidingsaanbod' met voornamelijk eerstelijnsexperten uit onderwijs, WVG, wonen, werk, inburgering opgestart worden om een Vlaams begeleidingsaanbod te ontwikkelen, in nauwe samenwerking met VVSG en de POD Maatschappelijke Integratie. We schakelen daarbij ook de expertise in van Rode Kruis over de organisatie van grootschalige collectieve opvang en daarbij horende begeleiding van vluchtelingen.

Werkgroep 5: Tooling, data en monitoring

- Opdracht
    - Deze werkgroep werkt ondersteunend aan alle andere werkgroepen.
    - Op basis van de behoeften van andere werkgroepen en lokale besturen zal de werkgroep in kaart brengen welke ondersteunende oplossingen noodzakelijk zijn, welke de link is met de housingtool, welke de fit-gap is met de housingtool en waar eventueel in eigen, aanvullende oplossingen dienen voorzien te worden.

- Er wordt in kaart gebracht welke de gewenste oplossingen zijn in functie van de fase waarin de noodopvang zich bevindt.
    - Er wordt in kaart gebracht welke de nodige linken zijn naar ORAFIN voor de budgetten en de subsidies
    - Op het vlak van monitoring & data moet nagegaan worden welke de verschillende behoeftes zijn, oa:
        - Rapportering t.b.v. ondersteuning operationele processen
        - Rapportering t.b.v. communicatie (Dashboards voor pers, nationaal en internationaal)
        - Delen van data voor het opzetten van dashboards door citizen data scientists
        - Rapportering t.b.v. ondersteuning Lokale Besturen
        - Beleidsrapportering
        - Overheidsrapportering
    - Op basis van de behoeften en de prioritering wordt een realisatieplan uitgewerkt en worden de nodige budgetten in kaart gebracht.
    - De werkgroep brengt in kaart welke expertise noodzakelijk is omtrent regelgeving, AVG-wetgeving, security en privacy.
    - Voor de realisatie van de eigen oplossingen zullen de verschillende VO-bouwstenen ingezet worden, aangevuld waar nodig met extra ontwikkeling. Voorkeur gaat uit naar inzet van bestaande toolings om een zo kort mogelijke realisatiedoorlooptijd te bewerkstelligen.
    - De werkgroep organiseert en stuurt de realisatie van de volledige oplossing.
- Trekker
    - Gert De Gelder, Digitaal Vlaanderen
- Prioritaire acties
    - Analyse van de Housing tool die NCCN ontwikkelt in functie van optimale koppeling met eigen noden
    - Sourcing kern projectteam
    - Capteren van prioritaire behoeften
    - In kaart brengen gewenste oplossingen/toolings

Werkgroep 6: Financiën

- Opdracht
    - Als horizontale werkgroep het in kaart brengen van de budgettaire noden (met oormerking eenmalig/recurrent) van de andere werkgroepen/beleidsdomeinen.
    - Een uniforme berekeningswijze definiëren op basis waarvan de budgettaire nood bepaald kan worden (streven naar een P*Q-benadering). Doel is verzekeren dat budgettaire onderbouw transparant kan ingeschat, gemonitord en (in geval van subsidies) gecontroleerd worden (in eerste lijn door het betrokken beleidsdomein, in 2de lijn door de Inspectie van Financiën). Bij de voorgestelde maatregelen moet er ook worden over gewaakt dat gelijken (bv. leefloners) gelijk worden behandeld.
    - Voorbereiding van de begrotingsaanpassing 2022 voor de aanleg van de provisie binnen DFB.
    - Methodiek opzetten voor het geaggregeerd opvragen van kredieten uit de provisie (cf. Corona en relance).
    - Rapportering opzetten van de uitvoering op basis van bestaande rapporteringstools, rekening houdend met de opmerking van het Rekenhof dat bij de asielcrisis van 2016 niet overal controlerapportering over de middeleninzet voorhanden was.
    - Richting de begrotingsopmaak/begrotingsaanpassing 2023 nagaan of uitgaven in basis dan wel provisie moeten worden gebudgetteerd (zie ook asielcrisis 2016).

- In coördinatie met DKBUZA opvolgen welke acties/fondsen er op Europees niveau worden opgezet om de budgettaire inspanning op Vlaams niveau te verlichten.
- Trekker
  - Jan Weymeis, Financiën en Begroting
- Prioritaire acties
  - Onderbouw budgettaire noden integreren in de beleidsvoorbereiding zodat een becijferbare budgettaire weerslag (P*Q met onafhankelijk en objectief bepaalde Q) kan bepaald worden voor de voorstellen Vlaamse Regering in kader van hulp aan Oekraïne (i.s.m. Inspectie Financiën)
  - Overzicht opstellen van de budgettaire noden in functie van de aanleg van een specifieke provisie Noodopvang Oekraïne bij de begrotingsaanpassing 2022.
  - Methodiek opzetten voor het geaggregeerd opvragen vanuit deze provisie met het oog op het maximaal beperken van de administratieve lasten.
  - Standaardrapportering opzetten over de uitvoering van de toegekende kredieten (inclusief wat reeds via prefinanciering werd opgevangen binnen de eigen beschikbare middelen).
  - Uniforme aanpak uitwerken voor de budgettering vanaf 2023.
  - Structureel overleg opzetten met DKBUZA in het kader van de coördinatie over Europese acties.

Werkgroep 7: Communicatie

- Opdracht
  - Alle leden van de taskforce Noodopvang Oekraïne (TFO) engageren zich om de ambtelijke communicatie over de Vlaamse bevoegdheden bij de noodopvang van Oekraïense vluchtelingen en de initiatieven en maatregelen die vanuit Vlaanderen worden genomen in kader van de vluchtelingencrisis Oekraïne te bundelen en te stroomlijnen. We willen een krachtdadig en dienend Vlaams beleid ondersteunen met professionele, eenduidige en heldere communicatie.
  - De doelstelling van de communicatie is om enerzijds alle actoren (intern en extern) duidelijk te informeren over de ondersteuning vanuit Vlaanderen en om, anderzijds (en secundair), zichtbaar te maken wat Vlaanderen doet om vluchtelingen te onthalen.
  - Het platform www.vlaanderenhelptoekraine.be en de CCVO-nieuwsbrief zijn de eerste twee communicatiekanalen van de taskforce. Die dienen om alle informatie – vanuit alle betrokken diensten - over de impact van Oekraïense vluchtelingen betrokken actoren te ontsluiten. We willen eenduidig overkomen en dus de informatie centraliseren en kanaliseren.
  - Voor perscommunicatie en sectorcommunicatie, zowel van de betrokken diensten als kabinetten, worden VO-brede afspraken gemaakt om uniform naar buiten te treden met een gedeelde banner, hashtag en boilerplate.
  - Gelet op de mogelijke breedte aan betrokken beleidsdomeinen én de mogelijke impact op de Vlaamse samenleving wil de taskforce de mogelijkheid ook bewaken om op te schalen (in doelpubliek) én dus eventueel ruimer te communiceren. Dat zou betekenen dat er eventueel ook informatie voor nieuwkomers, burgers én pers zal worden aangeboden, onder meer via www.vlaanderenhelptoekraine.be. Dat zou ook kunnen via recurrente persmomenten van de bevoegde ministers, samen met het hoofd van de taskforce.
- Trekker
  - Mieke De Meester, crisismanager communicatie, (CCVO)
- Prioritaire acties
  - Algemene strategie en aanpak

- Samenwerking – afspraken met SPOC en woordvoerders beleidsdomeinen en kabinetten
- Uitbouw #vlaanderenhelptoekraine: website en overkoepelende communicatie-elementen
- Uitbreiding operationeel team
- Opmaak communicatiekalender

Activering CCVO
Dit impliceert tevens de activering van het CCVO. Het CCVO neemt hierin volgende opdrachten op:

- Fungeren als liaison met het Nationaal Crisiscentrum (NCCN) en de externe crisiscellen van de andere bestuursniveaus, en van daaruit zorgen voor een goede informatiedoorstroming tussen deze niveaus en de administraties en kabinetten in Vlaanderen die bij de crisis betrokken zijn.
- Instaan voor een geïntegreerde communicatie naar lokale besturen over de initiatieven en maatregelen die vanuit Vlaanderen worden genomen in kader van de vluchtelingencrisis Oekraïne.
- Instaan voor een gecoördineerde aanpak van het beantwoorden van vragen van lokale besturen rond de Vlaamse initiatieven en maatregelen in kader van de vluchtelingencrisis Oekraïne.

Het CCVO werkt hiervoor maximaal samen met de Vlaamse taskforce Noodopvang Oekraïne.

Ook andere aspecten van de vluchtelingencrisis Oekraïne zullen door het CCVO opgevolgd en waar nodig gecoördineerd worden.

Deze opdracht vraagt een uitbreiding van het kernteam van het CCVO, dat onderdeel uitmaakt van het Agentschap Overheidspersoneel (AgO). Deze uitbreiding kan naast een tijdelijke versterking door terbeschikkingstelling van personeel uit de Vlaamse overheid ook gebeuren via tijdelijke contracten, uitzendarbeid of raamcontracten.

In dat geval zullen de kosten hiervoor door de Vlaamse Regering gecompenseerd worden op de werkingsmiddelen of personeelskredieten van AgO.

C. ONDERSTEUNING LOKALE BESTUREN

De Vlaamse Regering gelooft in de slagkracht van de lokale besturen. Net als in de aanpak van de Covid-19-pandemie nemen zij een cruciale rol op in het integraal opnemen van de enorme uitdaging die de vluchtelingenstroom met zich meebrengt.

In elk van de betrokken sectoren bereidt Vlaanderen zich voor om de extra druk op de dienstverlening op te vangen en lokale besturen zo goed mogelijk te ondersteunen. De taskforce houdt in de verschillende werkgroepen zoveel mogelijk rekening met de lokale context en betrekt de vertegenwoordigers van de lokale besturen (VVSG) bij de werkzaamheden.

Lokale besturen die extra taken opnemen in het kader van noodopvang voor vluchtelingen vanuit Oekraïne, dienen hiervoor gecompenseerd te worden. De Vlaamse regering werkt daartoe een financiële ondersteuning uit. Naar analogie met de financiering van de lokale opvanginitiatieven, voorziet de Vlaamse regering in een forfaitair, eenmalig bedrag van 1000€ voor lokale besturen per gerealiseerde opvangplaats op hun grondgebied. De te subsidiëren capaciteit dient gedurende minimum drie maanden gegarandeerd te worden.

D. UITDAGINGEN VLAAMSE BELEIDSDOMEINEN

De Taskforce opereert in een dynamische omgeving die dagelijks evolueert. Dit noodzaakt de permanente monitoring van de internationale situatie, gelet op de impact ervan op de instroom van vluchtelingen. Zowel wat de evolutie van het conflict betreft die Oekraïners op de vlucht drijft, als de afspraken die op Europees en internationaal worden gemaakt op vlak van bijstand en ondersteuning. Naast de directe opdracht van deze Taskforce, gericht op het lenigen van de eerste noden, zal de Vlaamse overheid zich ook moeten voorbereiden op de systemische impact van dit conflict op zowel onze internationale relaties en geopolitieke verhoudingen als op het toekomstig Vlaams beleid in het algemeen. Daarbij komen aandachtspunten in beeld zoals handelsstromen, energie, transport, huisvesting, voedselveiligheid, sociale voorzieningen, etc. Dit noopt de Vlaamse overheid om permanent de vinger aan de pols te houden, de interne en internationale impact in te schatten en mogelijke beleidskeuzes daarop af te stemmen. Dit zowel op de korte, de middellange als de lange termijn.

In het kader van de opdracht van de Taskforce ligt de klemtoon in eerste instantie op de uitdagingen die de vluchtelingenstroom en opvang ervan met zich mee brengen, los van de directe en indirecte impact die het conflict in Oekraïne heeft op andere beleidsdomeinen en sectoren. Vandaag dienen op dat vlak alvast de volgende uitdagingen het hoofd geboden te worden:

Wonen

De crisis in Oekraïne zal voelbare gevolgen hebben voor de Vlaamse reguliere woningmarkt. Hoewel er geen algemeen woningtekort is, blijkt toch niet iedereen te kunnen beschikken over een betaalbare en kwaliteitsvolle woning. Vooral in het onderste segment van de private huurmarkt is er sprake van een cumul aan problemen. Naast de ontoereikende woningkwaliteit hebben de huurders er doorgaans meer betaalbaarheids- en woonzekerheidsproblemen. Kwetsbare huishoudens (alleenstaanden, eenoudergezinnen, huishoudens met een laag inkomen) zijn er meer dan gemiddeld vertegenwoordigd.

Daar komt dus nu de vraag naar woningen van oorlogsvluchtelingen uit Oekraïne bij. **Om tegemoet te komen aan die vraag dient bijkomend een tijdelijk aanbod te worden gerealiseerd**.
Vanuit Wonen zijn de nodige regelgevende initiatieven opgemaakt. Deze voorzien in de mogelijkheden voor de dringende, tijdelijke huisvesting in geval van massale toestroom van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne, uit te breiden, door een **tijdelijke versoepeling van de woningkwaliteitsvereisten**.

Op het terrein rijzen zeer **veel vragen over de manier waarop woningen en plaatsen door particulieren en bedrijven kunnen worden ter beschikking gesteld aan ontheemden** uit Oekraïne. Wordt best gewerkt met huurcontracten of bezetting ter bede, kan huur worden aangerekend en zo ja, hoeveel, en dergelijke. Om hier duidelijkheid over te verschaffen zal het agentschap Wonen-Vlaanderen een **toelichtende nota** hieromtrent opmaken.

Inburgering en integratie

Het groot aantal vluchtelingen door de crisis in Oekraïne zal uitdagingen met zich meebrengen voor het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid. Integratie en inburgering vormt immers de toegangspoort tot de Vlaamse samenleving en ondersteunt het samenleven op het terrein.

Op 3 maart 2022 hebben de Europese lidstaten unaniem besloten om toepassing te maken van **Richtlijn 2001/55** op de situatie van Oekraïne. Deze richtlijn laat toe om in geval van massale toestroom van ontheemden afkomstig uit derde landen die niet naar hun land van oorsprong kunnen terugkeren, onmiddellijke en tijdelijke bescherming te bieden.

Dat betekent dat er geen asielprocedure is waarbinnen deze vluchtelingen opgevangen en begeleid worden. Ze krijgen **onmiddellijk een volwaardig (tijdelijk) verblijfsstatuut en alle daarbij horende rechten**. Het is nog niet duidelijk hoeveel Oekraïense vluchtelingen naar Vlaanderen zullen komen, noch hoelang zij hier zullen blijven. De inschattingen liggen in ieder geval hoger dan het aantal Syrische vluchtelingen dat naar Europa trok in 2015 (zo'n 1 miljoen). Gelet op de aantallen én het feit dat er geen asielprocedure met daarbij horende opvang en begeleiding is, betekent dit een enorme uitdaging voor Vlaanderen en voor de lokale besturen.

Vanuit het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid bieden we nieuwkomers inburgeringstrajecten aan, voeren we de regie over het NT2-aanbod, bieden we sociaal tolken en vertalen aan en bieden we juridische dienstverlening aan aan organisaties en lokale besturen m.b.t. de rechtspositie van vreemdelingen.

Dit aanbod is cruciaal in de begeleiding van Oekraïense vluchtelingen. Maar dat aanbod komt onder druk te staan door de massale vraag. **Er stelt zich dus een capaciteitsprobleem**. **Op korte termijn moet daarom een alternatief aanbod uitgewerkt worden om in te spelen op de actuele dringendste noden**.

Daarnaast ondersteunen we via het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid ook lokale besturen in het omgaan met de steeds groeiende diversiteit. Zeker bij de instroom van grote groepen vluchtelingen is ondersteuning op het vlak van samenleven in diversiteit nodig.

Welzijn

Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft een ruime bevoegdheid inzake gezondheidszorg en bijstand aan personen (jeugdbescherming, jeugdbeleid, gezinsbeleid en kinderopvang, groeipakket, ouderen- en gehandicaptenzorg, enz.). Deze bevoegdheid gericht op alle betrokkenen bij de Oekraïne-crisis, dient zowel tijdens de acute noodfase (net na aankomst in België), als op langere termijn, te worden ingezet. Het tegengaan van onderbescherming en het realiseren van een toegankelijke sociale hulp- en dienstverlening is een taak van OCMW's, CAW en de diensten maatschappelijk werk bij de ziekenfondsen.

De crisis waar we voor staan is onvoorspelbaar, zowel op vlak van duurtijd als op vlak van grootte van impact, maar **dat er een impact zal zijn op het mentale welzijn van de betrokkenen en er noden zullen zijn op vlak van gezondheid staat vast**. Vanuit haar bevoegdheden zal het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin haar verantwoordelijkheden opnemen, wil ze zo snel als mogelijk de ondersteuningsnoden op het spoor komen en op een proactieve manier hulp bieden.

De sectoren binnen het beleidsdomein WVG worden reeds lang geconfronteerd met een toestroom aan hulpvragen (met soms wachtlijsten tot gevolg). De corona-crisis heeft een extra druk gezet op de WVG-sectoren. Het corona-virus heeft immers niet alleen gevolgen (gehad) op onze fysieke gezondheid, maar ook een grote impact op het mentale welzijn van de bevolking, en dit voor langere termijn.

De Oekraïne-crisis en de nood aan humane tijdelijke opvang en ondersteuning voor vluchtelingen, zorgt voor een **verhoogde druk op de WVG-sectoren**. Zij dienen immers een antwoord te (blijven) bieden op vragen van de eigen bevolking, alsook tegemoet te komen aan de noden en behoeften van vluchtelingen op vlak van welzijn, volksgezondheid en gezin. Bijkomende inspanningen en extra middelen zijn noodzakelijk om ervoor te zorgen dat het bestaande WVG-aanbod kan voldoen aan de (voorspelbare) verhoogde vraag naar hulp.

Bovendien kampen de WVG-sectoren met een **hoge personeelsnood**: ten gevolge van de krapte op de arbeidsmarkt geraken personeelsbestanden niet steeds tijdig aangevuld, alsook om

personeelsafwezigheden te kunnen opvangen via vervanging, wat een opschaling van het bestaande aanbod bemoeilijkt. Rekening houdend met deze problematiek, mag er geen kostbare tijd verloren gaan om vacatures open te stellen om het hoofd te bieden aan de bijkomende uitdagingen verbonden aan de Oekraïne-crisis.

WVG-aanbod dat kan worden ingezet:

- **Proactief eerstelijnsondersteuning welzijn**: kortdurende directe hulp en integrale begeleiding, inclusief eerstelijnsaanbod inzake traumaverwerking, door CAW en de lokale besturen.
- **Eerstelijnsaanbod zorg**: bijkomende noden omtrent het zorgaanbod kunnen worden besproken op de zorgraad en kunnen in overleg met de betrokken actoren (zorg, welzijn, lokale besturen) worden afgestemd.
- **Geestelijke gezondheidszorg**: hulpverlening bij traumaverwerking, depressieve of angststoornissen. Hiervoor dient er een aanbod aan gespecialiseerde geestelijke gezondheidszorg voorzien te worden (CGG)
- **Zorg voor personen met specifieke zorgnoden m.b.t. handicap, chronische aandoeningen of leeftijd**: dit betreft ambulante en mobiele psychosociale hulp, respijtzorg, dagbesteding en woonbegeleiding. Binnen de diensten RTH (Rechtstreeks Toegankelijke Hulp) is eveneens een outreachfunctie voorzien die handicap specifieke kennis ter beschikking kan stellen van reguliere actoren.
- **Groeipakket**: het recht op het Groeipakket geldt in principe vanaf een verblijfsrecht van meer dan 3 maanden. Vluchtelingen die dus geregistreerd worden voor het tijdelijk verblijfsrecht, openen zo meteen het recht op het Groeipakket als zij gerechtigde kinderen hebben.
- Jeugdhulp/Opgroeien
    - **Huizen van het Kind – Overkophuizen**: ouders met (jonge) kinderen en zwangere personen informeren en wegwijs te maken (onder meer rond kinderopvang, opvoedingsondersteuning, groeipakket, vrije tijd kleuteronderwijs, activiteiten van de huizen van het kind …)
    - **1 gezin 1 plan**: een flexibel ondersteuningsaanbod, dat aansluit op de basis dienstverlening van bijvoorbeeld pleegzorg, het CLB, de kinderopvang of de Huizen van het Kind. De samenwerkingsverbanden bieden ook een eerstelijnspsychologische functie aan waardoor in vele gevallen escalatie naar meer gespecialiseerde hulp kan worden vermeden.
    - **Hulp aan Niet Begeleide Minderjarige Vluchtelingen (NBMV) – Pleegzorg**: Niet begeleide minderjarige vluchtelingen uit Oekraïne willen we opvangen binnen een pleegzorgkader.
    - Voorzieningen jeugdhulp: begeleiding aan NBMV
- **Hulplijnen**: personen met vragen over de situatie in Oekraïne waarbij angst en onzekerheid de kop opsteken kunnen terecht bij Tele-Onthaal
- **Vaccinatie**: Aangezien de vaccinatiegraad in Oekraïne rond de 34% ligt en we geen heropflakkering van Covid-infecties wensen vragen we een proactieve aanpak om zoveel mogelijk Oekraïners te vaccineren.

Om tegemoet te komen aan de noden en behoeften van de vluchtelingen en aansluitend op de afspraken binnen de Vlaamse regering naar opvang via de lokale besturen, **dient extra ingezet te worden binnen WVG**. Hiermee wordt een aanbod gecreëerd om tegemoet te komen aan de belangrijkste noden van vluchtelingen op vlak van WVG. Deze inspanningen zijn noodzakelijk, **ook om ervoor te zorgen dat het bestaande aanbod niet extra onder druk komt te staan**. Het is echter zeer moeilijk voorspellingen te doen over het aantal mensen dat zich tijdelijk in onze regio zal

vestigen of de duurtijd van hun verblijf. Dit zorgt ervoor dat **bijkomende maatregelen per definitie tijdelijk zijn**, maar zonder dat vooraf de einddatum bekend is, maar **vooral dat ze flexibel opschaalbaar moeten zijn** om in te spelen op de reële noden.

WVG onderzoekt welke investeringen nodig zijn om het huidig aanbod in de verschillende (deel)sectoren te versterken als antwoord op de bijkomende noden ten gevolge van de Oekraïne-crisis. Vanuit WVG worden inspanningen gedaan om mogelijk beschikbaar aanbod in kaart te brengen, en welke formaliteiten in orde gebracht moeten worden op deze opvangmogelijkheden te voorzien. We denken hierbij aan assistentiewoningen en beschikbare ruimte binnen voorzieningen. Deze informatie kan gedeeld worden met de lokale besturen en de dispatch voor de opvangmogelijkheden.

Onderwijs

De Europese richtlijn (2001/55/EG) bepaalt dat de lidstaten de begunstigden van tijdelijke bescherming jonger dan 18 jaar **toegang tot onderwijs** geeft 'onder dezelfde omstandigheden als onderdanen van de lidstaat van opvang.' Naast de Europese richtlijn geldt de leerplicht nog steeds vanaf de 60ste dag na inschrijving in vreemdelingenregister of bevolkingsregister. Artikel 28 van het verdrag inzake de rechten van het kind voorziet in het **recht op onderwijs** van elk kind. Daarnaast bepaalt de Europese Richtlijn dat de personen die tijdelijke bescherming genieten deel kunnen nemen aan activiteiten zoals volwassenenonderwijs.

De huidige context is fundamenteel verschillend van de situatie ten tijde van de vorige asielcrisis. **In vergelijking met 2015 kennen we vandaag in onderwijs wel veel meer capaciteitsproblemen** (= tekort aan plaatsen). In 2015 bestonden die quasi enkel in het basisonderwijs. Vandaag bestaan die nog steeds in het basisonderwijs en dan voornamelijk in de (grote) steden, maar is er ook een flink en groeiend capaciteitstekort in bepaalde steden en regio's in het secundair onderwijs. Dat betekent dat op een aantal plaatsen in Vlaanderen (en Brussel), een vooral in de steden, geen ruimte meer is voor de opvang van leerlingen. De afgelopen jaren zijn alle mogelijke maatregelen genomen om in voldoende capaciteit (extra stoelen in een klas, extra klaslokalen in een school, extra scholen) te voorzien. **Bijkomende plaatsen creëren is een uitdaging en zal wellicht ook duur zijn**.

Naast het tekort aan plaatsen is er ook een structureel **tekort aan leraren**. Het lerarentekort is vandaag aanzienlijk groter dan in 2015.

Bijkomende uitdaging is het feit dat zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs de **omkadering (personeel) en de werkingsmiddelen (budget) voor een schooljaar**, worden berekend op basis van de leerlingenaantallen op 1 februari voorafgaand aan dat schooljaar. Dat betekent dat vluchtelingenleerlingen die de komende dagen, weken en maanden "instromen" in onze scholen, niet meegeteld worden in de berekening van omkadering en werkingsmiddelen.

In het basisonderwijs en het secundair onderwijs kennen we wel een systeem van additionele omkadering voor anderstalige nieuwkomers, maar dat bestaat niet voor -5-jarige kleuters.
Om het lerarentekort op te vangen zal er ook moeten worden voor gezorgd dat de beschikbare middelen flexibel kunnen worden ingezet.

We houden er rekening mee dat heel wat leerlingen zullen kampen met **psychosociale problemen en trauma** ten gevolge van de oorlog. Deze jongeren moeten op één of andere manier kunnen beroep doen op professionele omkadering.

In het volwassenenonderwijs zal er nood zijn aan korte intensieve taaltrajecten met flexibele inzet van onderwijzend personeel.

Ook tijdens de **maanden juli en augustus** zal het noodzakelijk zijn om een aanbod te doen naar zowel jongeren en volwassenen, bij voorkeur met de focus op het zo snel mogelijk leren van het Nederlands.

We houden er ook rekening mee dat daar waar de vluchtelingen worden opgevangen in collectieve voorzieningen, **vervoer** zal dienen te worden ingelegd van voorziening naar school.

In het hoger onderwijs zien we als grootste uitdaging het verwerken van de vele dossiers die er zullen worden ingediend ten einde (Oekraïense) **diploma's gelijkwaardig te laten verklaren**. Hiervoor is extra mankracht nodig.

Tot slot zal er ook extra moeten worden ingezet op het **toeleiden van kinderen naar scholen** en het daarbij ondersteunen van lokale besturen (afstemmen van vraag en aanbod). Ook hiervoor zal extra personeel nodig zijn.

Werk

Vanuit het domein werk zijn er zowel voor inburgeraars als voor de tewerkstelling van asielzoekers het afgelopen jaar belangrijke evoluties en wetswijzigingen geweest die zullen bijdragen aan een snellere en kwalitatieve toegang tot werk:

- Decreetswijziging inburgeraars
- Actieplan vanuit Fedasil.

De afspraken die in dit kader gemaakt zijn met o.a. de Agentschappen Integratie en werk, lokale besturen/OCMW's/VVSG, kunnen ook grotendeels ingezet worden voor de stappen naar werk van de Oekraïense vluchtelingen, aangezien men via de Europese richtlijn automatisch beschermd is en ook recht op werk heeft. In se kunnen we de vluchtelingen onder de beschermingsmaatregel beschouwen als **rechthebbende inburgeraars**. Om snel te handelen, sluiten we dus zoveel mogelijk aan bij de **reguliere dienstverlening en samenwerkingsafspraken**.

Wel houden we hierbij het best rekening met de situatie en het profiel van de vluchtelingen: het **tijdelijke karakter** van het statuut en hopelijk ook van het conflict, zorgt ervoor dat Oekraïense vluchtelingen zullen terugkeren van zodra dit kan. Dit is een onderscheid met verplichte en rechthebbende inburgeraars die zich permanent in Vlaanderen willen vestigen. Daarnaast mogen we een **grote diversiteit** verwachten, gezien het conflict het hele land en alle lagen van de bevolking treft. Uitzondering is gender, omdat mannen tussen 18 en 60 in het land moeten blijven om te strijden. En tot slot zijn er ook **specifieke factoren**, zoals de psychologische impact, de zorg van vrouwen voor hun kinderen en zorgbehoevende vluchtelingen die niet arbeidsgeschikt zijn. Het bovenstaande zal een duidelijke invloed hebben of mensen al dan niet snel stappen naar werk kunnen zetten. Deze vraag wordt het best zo snel mogelijk na de opstart van de automatische bescherming beantwoord i.f.v. vervolgstappen.

Een belangrijke uitdaging is de impact op de personeelscapaciteit en middelen van VDAB. Het is nog niet duidelijk hoeveel vluchtelingen Vlaanderen zal opvangen en het aandeel dat direct stappen naar werk zal kunnen zetten. In het algemeen schatten we in dat er een sterke impact zal zijn op mensen en middelen. Ter illustratie: voor de oorlog in Oekraïne lag de prognose van de verplichte en rechthebbende inburgeraars om en bij de 18.000 in Vlaanderen. De meest gunstige prognose van de vluchtelingen uit Oekraïne vertrekt van 20.000 mensen in Vlaanderen, maar de kans is reëel dat dit veel hoger zal liggen. Door het aanbod (opleiding, tenders, enz.) in te zetten, zal er ook een verhoogde druk komen op de middelen. In dit opzicht ook te benoemen is de regierol van de lokale

besturen/OCMW's die, bijv. via tenders, voor leefloongerechtigde klanten ook een beroep doet op het instrumentarium van VDAB. We denken bijv. ook aan het erkend opleidingsaanbod NT2 bij het volwassenenonderwijs.

Een hieruit voortvloeiende uitdaging is de nood aan snelle en kwalitatieve data over het profiel van de vluchtelingen. M.b.t. werk denken we vooral aan het aantal vluchtelingen dat snel stappen naar werk kan zetten, eerdere diploma's en werkervaring, leeftijd, digitale geletterdheid i.f.v. inschrijving bij VDAB, enz.

Een andere uitdaging is het tekort aan sociaal tolken voor mensen met onvoldoende kennis van het Nederlands. Het huidige tekort zal zich sterker manifesteren voor het **Oekraïens** gezien het aantal te verwachten vluchtelingen en de verschillende levensdomeinen (huisvesting, onderwijs, zorg en welzijn, werk) waar vertaling nodig is. Gezien de meeste vluchtelingen nog geen kennis van het Nederlands hebben, **pleiten we daarom bij de eerste contacten met Oekraïners voor een pragmatische benadering m.b.t. taal**. Kennis van het Nederlands is voor VDAB een belangrijke arbeidsmarktgerichte competentie. Een pragmatische benadering bij de opstart van de dienstverlening en (snelle) inzetbaarheid werkt dus **complementair met het aanleren en versterken van het Nederlands i.f.v. de job die men wil uitoefenen**.

Naast het snel en gericht ondersteunen van de vluchtelingen, is een tweede intentie vanuit VDAB om mensen snel in contact te brengen met de vele vacatures. Er zijn heel wat uitdagingen op de arbeidsmarkt. Het personeelstekort is nijpend in heel wat beroepssectoren. Hieraan gekoppeld wil VDAB, samen met zijn partners, werkgevers en (beroeps)sectoren ook ondersteunen bij de tewerkstelling van Oekraïense en andere vluchtelingen en inburgeraars. Ook hiervoor bestaat al aanbod dat kan ingezet worden, zoals bijvoorbeeld werkplekleren. Specifiek voor de ondersteuning van anderstalige werkzoekenden verwijzen we naar het actieplan 'Vijf voor taal' van minister Crevits dat VDAB momenteel verder vormgeeft.

Samenvattend wil VDAB vraag en aanbod goed met elkaar matchen.

VDAB neemt volgende acties om zich voor te bereiden op dienstverlening van de Oekraïense vluchtelingen die (snel) stappen naar werk kunnen zetten:

- VDAB is daarom al bezig met het **uittekenen van een klantenflow** om hier gericht en zoveel mogelijk op maat van de individuele vluchteling mee om te gaan en die anderzijds ook aansluit op de bestaande afspraken rond inburgeraars en asielzoekers. In deze flow is het belangrijk dat er snel en eerst ingeschat wordt of iemand (snel) stappen naar werk kan zetten. Het belang van een goede pre-screening door de organisatie die de eerste inschatting doet, gekoppeld aan de behoeften op de andere levensdomeinen, is essentieel. Het verder uitwerken van de eerste intake o.l.v. ABB vanuit de taskforce is daarom voor VDAB een belangrijke schakel in het verdere proces, waar we graag aan meewerken.
- **De vluchtelingen die vanuit de prescreening stappen naar werk kunnen zetten, worden verder opgevolgd volgens de afspraken m.b.t. inburgering**. Voor (equivalent) leefloongerechtigden zijn de lokale besturen/OCMW's de verantwoordelijke organisatie voor het traject naar werk. Voor alle andere Oekraïners met een ander statuut, neemt VDAB het verdere traject op. Vervolgens zullen we de afstand tot de arbeidsmarkt verder inschatten.
- VDAB wil ook de **matching met werkgevers en beroepssectoren faciliteren**. VDAB zal het op korte termijn mogelijk maken dat werkgevers in hun vacatures kunnen aangeven dat deze ook openstaan voor vluchtelingen en nieuwkomers. We hebben met #helpdeoogst en #covid19 ervaring met dit soort labelling. Dit kan o.a. Oekraïners en hun netwerk helpen om zelf vacatures te vinden, maar ook bemiddelaars, maatschappelijk assistenten, trajectbegeleiders enz. ondersteunen om mensen te matchen. Aansluitend zullen we, bijv. via een landingspagina, werkgevers hierbij communicatief begeleiden. Op de landingspagina

zullen we ook verwijzen naar het ondersteuningsaanbod waarop men een beroep kan doen tijdens de aanwerving en tewerkstelling.
- Naast de werkgevers, werkt VDAB ook aan de **verdere communicatie voor de vluchtelingen** zelf, zodat men bijv. snel info terugvindt in het Oekraïens over hoe men zich kan inschrijven bij VDAB. VDAB bekijkt momenteel de noodzakelijke aanvullingen via de diverse kanalen (webpagina, filmpjes incontacttalen, enz.). VDAB zal ook efficiënt en doelgericht intern en naar de diverse partners communiceren m.b.t. de evoluties rond werk.
- Zoals eerder aangehaald werkt VDAB een inschatting uit van de **impact op de personeelscapaciteit en middelen van VDAB**.

Het departement Werk en Sociale Economie neemt volgende acties:
- Via de sectorale aanpak zullen Oekraïners toegeleid worden naar de arbeidsmarkt.
- De Vlaamse Sociale Inspectie wordt versterkt om misbruiken tegen te gaan.

Brusselreflex

De verschillende Vlaamse beleidsdomeinen bereiden zich voor op een optimale tijdelijke opvang van Oekraïense vluchtelingen. Vanuit de gemeenschapsbevoegdheden is het tevens noodzakelijk om een Brusselreflex in te bouwen bij het opzetten van maatregelen.

De algemene regel die de Vlaamse regering hierbij hanteert is dat een maatregel in Vlaanderen in het kader van het gemeenschapsbeleid ook geldt in het **tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.** Elke Vlaamse minister heeft oog voor de toepassing in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad om zo te vermijden dat maatregelen moeilijk of niet worden toegepast.

Bijzondere aandacht is nodig voor de **specifieke context in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad**, bv. in onderwijs bij het inrichten van bijkomende OKAN-klassen of voor wat betreft de capaciteitsproblemen. Bij de versterking van het zorgaanbod (CAW's, Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, …). Op het vlak van inburgering dienen de nodige afspraken gemaakt te worden tussen het Agentschap I&I en de GGC met betrekking tot de toeleiding van de vluchtelingen op basis van draagkracht en pragmatisme.

Niet alleen bij het uitwerken van de beleidsmaatregelen, ook bij de beleidscommunicatie dient er aandacht te zijn voor het toepassingsgebied in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad zodat het aanbod bekend is. Het bijhouden van een generiek overzicht van de van toepassing zijnde maatregelen komt ook de communicatie voor het toepassingsgebied in Brussel ten goed (bv. Via de generieke website www.vlaanderenhelptoekraine.be en biedt een antwoord op e belangrijkste vragen, inclusief maatregelen in Brussel op vlak van gemeenschapsbevoegdheden.

Bij het toekennen van subsidies aan de lokale besturen in het kader van het uitrollen van een gemeenschapsbeleid, moet de VGC worden meegenomen als plaatsvervangende overheid.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Maatregelen voor de (nood)opvang van Oekraïners die aan de Vlaamse Regering worden voorgesteld en die een beroep doen op algemene middelen en niet vanuit een herprioritering binnen de beleidsdomeinen worden gefinancierd, worden op basis van de hierboven voorgestelde

aanpak eerst binnen de werkgroep Financiën besproken (en stromen vervolgens via de Taskforce door naar de VR).

Bij de begrotingsaanpassing 2022 zal er binnen het Departement Financiën en Begroting een provisie Noodopvang Oekraïne worden opgezet. De grootte orde van die provisie hangt af van de budgettaire onderbouwingen in de werkgroep en finaal afhankelijk van de te nemen beslissingen door de Vlaamse Regering. Vanuit die provisie zal er op frequente basis kredieten kunnen worden opgevraagd door de betrokken beleidsdomeinen op basis van een onderbouwde rapportering. Daarbij wordt dezelfde methode als bij de coronaprovisie en de provisie Vlaamse Veerkracht aangehouden.

Op basis van de samenwerking tussen de werkgroepen financiën en beleidscoördinatie wordt een geïntegreerd inventaris opgesteld met daarin alle maatregelen die door de divers beleidsdomeinen genomen worden. In dit inventaris zal naast een inhoudelijke synopsis ook de budgettaire onderbouw per maatregel worden weergeven. De budgettaire onderbouw wordt daarbij zoveel als mogelijk gedefinieerd in functie van objectieve parameters (bv. instroom, spreiding, aandeel minderjarig vs. meerderjarig, ..). De raming van de impact wordt op deze manier dynamisch en bijstelbaar in functie van evoluties op deze parameters.

De monitoring van de maatregelen zal ook hier in samenwerking tussen de werkgroep financiën en beleidscoördinatie gebeuren. Inzake budgettaire monitoring zijn er een aantal duidelijk van elkaar te onderscheiden processen:

- Geaggregeerd opvragen vanuit de provisie Noodopvang Oekraïne: dieze herverdelingsvragen dienen gestaafd te worden op basis van de uitvoering binnen de hierboven beschreven budgettaire onderbouw.
- Tussentijdse rapportering in de uitvoering van de beleidsdomeinen aan de Vlaamse Regering.
- De uitvoeringsrekening 2022.
- Ex post controle

Het advies van de Inspectie van Financiën werd bij hoogdringendheid verleend op 10 maart 2022. De Inspecteur gaf een voorwaardelijk gunstig advies mits de plaats van Inspectie in het gehele besluitvormingsproces duidelijk wordt, deelname aan de taskforce voor IF mogelijk is voor dringende dossiers en de compensatie van de afstaande entiteit geen automatisme is.

Ondertussen werd de Inspectie van Financiën d.d. 11 maart 2022 als formeel lid toegevoegd tot de werkgroep financiën. Op deze manier is de IF rechtstreeks betrokken bij de beleidsvoorbereiding en kan zij haar opmerkingen en suggesties in deze fase reeds verwerkt zien in de besluitvorming. De kosten rond de compensaties voor personeel zullen behandeld worden in een apart dossier van de Vlaamse Regering.

Het begrotingsakkoord werd verleend op XX/XX/XXXX.

B. ESR-TOETS

De uitgaven die de Vlaamse Overheid bijkomend zal maken zullen een negatieve impact hebben op het ESR-vorderingensaldo. Voorlopig is er vanuit de Europese Commissie nog geen signaal gekomen dat, zoals bij de asielcrisis 2016, de bijkomende ESR-uitgaven uitgesloten zullen worden voor de toetsing van de begrotingsdoelstellingen.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De personeelscapaciteit voor het uitvoeren van de opdrachten van de taskforce en het CCVO verloopt maximaal via interne rekrutering. Waar nodig worden afspraken gemaakt om ook terbeschikkingstelling van contractuele medewerkers zo eenvoudig mogelijk te laten verlopen. **De ontvangende entiteiten moeten niet instaan voor de personeelskost.** Departementen en agentschappen die personeelsleden ter beschikking stellen, worden daarvoor gecompenseerd, **zodat zij de ter beschikking gestelde personeelsleden kunnen vervangen indien nodig**.

Afhankelijk van de concrete verwachtingen ten opzichte van de ter beschikking gestelde personeelsleden, kan ook financiële compensatie voor zwaardere taken of avond- en weekendwerk overwogen worden, **ook voor personeelseden voor wie dit reglementair niet kan**. In dat geval wordt ook hiervoor een zo eenvoudig mogelijk kader uitgewerkt.

Voorlopige raming personeelsinzet opstartfase:

WERKGROEP	PROFIEL	ROL	VERWACHTE TIJDSINSCHATTING (mensdagen)
Werkgroep 1: interfederale verbinding	Senior adviseur	Liaison externe crisiscellen en federaal niveau	10
Werkgroep 2: spreiding interfederaal	Senior adviseur	Trekker & Coördinator werkgroep	voltijds
	Jurist	Onderzoek naar mogelijkheid verplichte spreiding tijdelijk ontheemden	deeltijds
	Ondersteuning WG	Ondersteuning (inhoudelijk en redactioneel) bij het onderzoeken van criteria draagvlak lokale besturen	deeltijds
Werkgroep 3: opvangaanbod	Adviseur ondersteuner	Opmaak governance, coordinator stakeholdersoverleg	voltijds
	beleidscoördinatie	Opmaak regelgeving	50
Werkgroep 4: beleidscoördinatie	Aan te vullen		
Werkgroep 5: tooling, data en monitoring	Afdelingshoofd dienst project oplossingen	Trekker Werkgroep	Minimaal Halftijds bij aanvang, nadien 1 dag per week (waarbij day-tot-day mgt overgenomen wordt door de Project Coördinator)

	Project Coördinator	Day to day management - Core team	Minimaal Halftijds
	Lead Architect	Core team	Minimaal Halftijds
	Business Analist	Core team	Minimaal Halftijds
	Uit te breiden volgens behoeften andere werkgroepen en realisatiefase Toolings	Project – realisatie team	TBD
Werkgroep 6: Financiën	Adviseur begroting	Trekker en coördinator werkgroep	15
	Budgettair experten betrokken beleidsdomeinen	Deelname aan werkgroep en terugkoppeling richting eigen beleidsdomein (in totaal 11 personen), aanvullen inventaris werkgroep beleidscoördinatie met budgettaire onderbouw	20
Werkgroep 7: Communicatie	Coördinator crisiscommunicatie CCVO	Trekker werkgroep Coördinatie communicatie	0,5 VTE maart, daarna te bekijken
	Communicatieadviseur	Overkoepelende communicatie taskforce	0,5 VTE in maart, daarna te bekijken
	Webredacteur CCVO	Operationalisering communicatie	2 VTE in maart, daarna te bekijken
	Communicatieverantwoordelijke of -medewerker	SPOC entiteiten	0,1 VTE per SPOC
	PMO	Verwerking en dispatching vragen	1 VTE in maart, daarna te bekijken

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De Vlaamse regering wenst de lokale besturen te ondersteunen in de aanpak van deze uitdaging. De oprichting van de taskforce Noodopvang Oekraïne heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schulden en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist haar goedkeuring te hechten

- aan dit voorstel tot oprichting, samenstelling, opdracht en governance van de taskforce Noodopvang Oekraïne zoals nader beschreven in deze nota;
- aan de activatie van de CCVO;
- aan het principe van flexibele inzet van personeel, met compensaties voor de afstaande entiteiten.

Minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Jan JAMBON

De Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Hilde CREVITS

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Bart Somers

Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben Weyts

Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Wouter BEKE

Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed

Matthias DIEPENDAELE

Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Lydia PEETERS

Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media

Benjamin DALLE